

Aleg 1113

Sprawozdanie

sejmowej Komisji agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 7. września 1910 L. W. 97721 w przedmiocie zmiany i uzupełnienia ustawy komasacyjnej i działowo regulacyjnej

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 7. września 1910 L. 97721 przedkłada Wydział krajowy prorektury dwóch nowel do ustawy komasacyjnej z dnia 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 18. ex 1900 i działowo regulacyjnej z dnia 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 20. ex 1900 opracowane w porozumieniu z krajową i ministeryalną Komisją agrarną.

Proponowane zmiany powyższych ustaw są dla tutejszo krajowych stosunków doniosłego znaczenia, ileże nie tylko rozszerzają zakres działania komisji agrarnej, lecz nadto wpłyną korzystnie na szybszy postęp prac. Odnoszą się one w części do zasadniczych kwestyj, mających na celu ułatwienie w przeprowadzeniu operacyj agrarnych, w części zaś odnoszą się do kwestyj formalnych, mających na celu bądź uproszczenie postępowania, bądź skuteczniejsze wykonanie planu komasacyjnego.

Zasadnicze zmiany A. w ustawie komasacyjnej odnoszą się:

a) do ułatwienia wdrożenia postępowania komasacyjnego przez zmianę postanowień §. 65. kr. u. k., do którego wymagana będzie zgoda jednej trzeciej części właścicieli zamiast dotychczasowej połowy uczestników;

b) umożliwienie prowizorycznego oddania nowych ekwiwalentów w posiadanie przed zatwierdzeniem planu komasacyjnego wbrew woli mniejszości uczestników;

c) zabezpieczenie wykonania planu komasacyjnego przez wyeliminowanie postanowień dotyczących głosowania nad planem;

d) umożliwienie szybszego i łatwiejszego uzyskania funduszków na wykonanie wspólnych urządzeń i melioracyj.

Zaś B. w ustawie działowo-regulacyjnej odnoszą się:

a) do rozszerzenia postanowienia §. 53 k. u. dz. r. odnoszącego się do wspólnych lasów, na wszystkie wypadki dzielenia;

b) do umocnienia kontroli władz politycznych nad zagospodarowaniem wspólności agrarnych;

c) do kompetencji autonomicznych władz nadzorczych w odniesieniu do dobra publicznego ;

d) do dopuszczalności w przyszłości podziałów wspólności tylko na podstawie obowiązującej ustawy działowo regulacyjnej.

Przechodząc do zmian i uzupełnień postanowień ustawy komasacyjnej przedłożoną nowelą objętych wyjaśnia się poszczególne nowe przepisy jak następuje:

1). w §. 11 kr. u. k. opuszcza się termin 15 letni do zwolnienia transakcji majątkowych na podstawie planu komasacyjnego od opłaty należności (analogicznie w §. 104 kr. u. dz. r.).

2). Ułatwienie wdrożenia postępowania komasacyjnego przez zmianę §. 65. k. u. k. Według obecnie obowiązującej ustawy wymagana jest do ważności prowokacji przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych, co, jak doświadczenie uczy, dla naszych stosunków nie jest odpowiedniem, wobec konserwatywnego usposobienia ludności, niechętniej do jakichkolwiek innowacyj.

Z braku zrozumienia własnego interesu nie chce się ona zgodzić zwyczajnie z mniejszością światlejszych gospodarzy, pragnących poprawy swych stosunków gospodarczych.

Zdarza się często, że brak kilku głosów powoduje udaremnienie przeprowadzenia komasacji, jak to miało miejsce w Przewłocznej i Błozwi dolnej.

Zmniejszenie ilości prowokantów do jednej trzeciej właścicieli gruntów rolnych przy uwzględnieniu połowy czystego dochodu katastralnego, wpłynie bezwarunkowo na zwiększenie ilości prowokacyj.

3). Zabezpieczenie wykonania planu komasacyjnego przez wyeliminowanie postanowień dotyczących głosowania nad planem a to §§. 62, 97, 98, 99, 100, 101, 102, i 103 kr. u. k.

Po załatwieniu rekursów przeciw planowi komasacyjnemu we wszystkich trzech instancjach, gdzie każdemu była dana możność obrony swych praw, przystępuje się do głosowania nad planem, które się odbywa 2 słowami „za planem“ lub „przeciw planowi“. Jakiegokolwiek uwagi są tu niedopuszczalne.

Postanowienie to nie tylko utrudnia w znacznej mierze czynność komasacyjną, gdyż wobec prawomocności wszystkich orzeczeń jest to głosowanie tylko czerzą formalnością, powstrzymującą wykonanie planu; lecz nadto powoduje często niemiłą kolizyę, jak to miało miejsce w SkniłóWKu, gdzie po załatwieniu jedynego rekursu przeciw planowi, 8 uczestników, którzy rekursu nie wnosili i grunta prowizorycznie w posiadanie objęli, głosowało przeciw planowi bez uzasadnienia.

4). Umożliwienie prowizorycznego oddania nowych ekwiwalentów przed zatwierdzeniem planu komasacyjnego wbrew woli mniejszości uczestników.

Obecnie obowiązująca ustawa nie zna wcale prowizorycznego oddania gruntów. Znaną bowiem jest rzeczą, że z chwilą rozpoczęcia czynności agrarnych w pewnej miejscowości, gospodarstwo rolne poczyną stopniowo upadać, gdyż włościanie przestają swe grunta racjonalnie uprawiać, nie nawożą ich w tem przeświadczeniu, że grunt przy podziale innemu się dostanie. A gdy plan komasacyjny dopiero w 3 lub 5-tym roku czynności może być zatwierdzonym, podczas gdy wytęczenie jego następuje już w 2. lub 3. roku zależnie od wielkości obszaru, przeto ponieśliby włościanie skutkiem tej zwłoki niepowetowane straty z własnej winy. Zatem po ukończeniu wszystkich pomiarów i ułożeniu projektu podziału, przystępuje się w praktyce już w 2-gim roku czynności w odnośnym obszarze do prowizorycznego oddania nowowydzielonych ekwiwalentów, ale za zgodą wszystkich uczestników bezpośrednich. Wobec kolosalnej liczby uczestników, przekraczającej nieraz liczbę 1000, następuje to nie mało trudności.

Wprowadzenie prowizorycznego oddania gruntów przed zatwierdzeniem planu w drodze przymusowej pod warunkami w projekcie wymienionymi wpłynie bezwarunkowo nader korzystnie na stosunki gospodarcze danej miejscowości, i przyczyni się w znacznej mierze do ułatwienia całego postępowania, pominawszy względy technicznej natury (niszczenie i wyrwanie palików odgraniczających ekwiwalenta).

5). Wobec ustawowego uregulowania kwestyi prowizorycznego oddania gruntów, jest konieczną zmianą postanowień §. 8°) a w konsekwencji i §. 95. k. u. k. w tym kierunku, że przeciwko datom odnoszącym się do ocenienia całego gruntu lub części tego gruntu, a wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania mają być wnoszone nie uwagi (co do których postępowania i rozstrzygnięcia w tem stadyum miejsca nie ma) lecz zarzuty.

Uzasadniając potrzebę powyższej zmiany, podnieść wypada, że między prowizorycznym oddaniem nowych ekwiwalentów a wyłożeniem planu komasacyjnego upływa zwyczajnie dłuższy okres czasu. Wobec zatracenia śladów dawnych parcel rebonitacya starych gruntów jest niemożliwą a przynajmniej bardzo utrudnioną, przeto powinny być zarzuty przeciw klasyfikacyi gruntów już w tem stadyum czynności w drodze instancyi rozstrzygnięte.

6). Co do gruntów potrzebnych do wspólnych urządzeń (§. 82. k. u. k.).

Powierzchnią starych dróg i rowów pokrywa się zapotrzebowanie w gruncie na nowe wspólne urządzenia. W razie niedoboru musi on być ściągnięty od poszczególnych uczestników w stosunku do powierzchni i wartości oddanych do komasacyi gruntów. Gdy w stosunkach galicyjskich przy znacznej ilości uczestników o stosunkowo małych udziałach rozdzielenie niedoboru na uczestników jest połączone z nadzwyczaj zawiłym rachunkiem, z drugiej zaś strony gminy posiadają znaczne obszary własnego majątku, przeto uzasadnionem jest pokrycie niedoboru z majątku gminnego za zgodą autonomicznych władz nadzorczych za zupełnem odszkodowaniem wartości.

7). Rozszerzenie postanowień §§. 122. i 123. jest wskazane w celu umożliwienia szybszego i łatwiejszego uzyskania funduszków na wykonanie wspólnych urządzeń i melioracyj.

Również pożądane są uzupełnienia i zmiany postanowień krajowej ustawy działowo regulacyjnej a w szczególności:

1). rozszerzenie postanowienia §. 53. kr. u. dz. r. dotyczącego nie narażania na szkodę odpowiedniego zagospodarowania poszczególnych części na wszystkie wypadki dzielenia (a więc nie tylko co do lasów lecz i co do gruntów rolnych);

2). uzupełnienie ustawy działowo-regulacyjnej projektowanemi postanowieniami odnoszącemi się:

a) do ułożenia planu regulacyjnego dla wspólnych pastwisk;

b) przeprowadzenia koniecznych melioracyj;

c) pod względem przyczynienia się uczestników do wykonania wspólnych urządzeń.

3). Umocnienie nadzoru władz nadzorczych nad zagospodarowaniem spółności agrarnych.

4). Doniosłego znaczenia są również dalsze postanowienia dotyczące przyłączenia praw udziałowych spółności agrarnych do głównego majątku posiadacza w celu umożliwienia racjonalnego zagospodarowania i odpowiedniego użytkowania całości posiadanej obszaru.

5). Przeprowadzenie działów winno się odbywać tylko na podstawie niniejszej ustawy.

Na podstawie powyższego wyводу wnosi sejmowa Komisya agrarna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

projekt noweli do ustawy z dnia 9. grudnia 1899 Nr. 18. kr. u. k. ex 1900 o komasacyi gruntów rolnych i

II.

projekt noweli do ustawy z dnia 9. grudnia 1899 Nr. 20. Dz. u. k. ex 1900 o dzieleniu wspólnych gruntów i odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Zast. przewodniczącego:

Sala.

Sprawozdawca:

S. Mycielski.

Ustawa

z dnia którą zmienioną zostaje ustawa z 9. grudnia 1899
Dz. ust kraj Nr. 18. z r. 1900 o komasacyi gruntów rolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem postanawiam, jak następuje:

Artykuł I.

§§. 62., 97., 98., 99., 100., 101. i 102. ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 18. z r. 1900 o komasacyi gruntów rolnych, zostają niniejszem uchylone. To samo tyczy się §§. 11., 65., 67., 80., 82., 94., 95., 96., 103., 104., 122. i 123. tejże ustawy, w miejsce których mają obowiązywać następujące postanowienia:

§. 11.

Prawa zabezpieczone na rzecz osób trzecich na gruncie przeznaczonym do zamiany, zostaną przeniesione na grunt przyznany w zamian (ekwiwalent) a to bez opłaty należytosci prawnych, jeżeli przy przeniesieniu nie będzie wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego, ani też zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienia majątku lub nabycia praw na podstawie planu komasacyjnego wolne są od opłaty należytości (§. 4. ustawy państwowej i artykuł I. ustawy z 21. kwietnia 1909, Dz. p. p. Nr. 131).

§. 65.

Krajowa Komisya ustanowi komisarza miejscowego do przedsięwzięcia potrzebnych prac przygotowawczych i do ułożenia planu komasacyjnego:

1. jeżeli przynajmniej jedna trzecia część właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda wyznaczenia komisarza miejscowego celem komasacyi tych gruntów i jeżeli czysty dochód katastralny owej części gruntów, należących do obszaru komasacyjnego, która jest własnością żądających komasacyi, wynosi więcej aniżeli połowę czystego dochodu kasastralnego gruntów całego obszaru komasacyjnego; albo

2. jeżeli przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów; albo

3. jeżeli ustawa krajowa zarządzi przeprowadzenie komasacji celem odpowiedniego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni.

Krajowa Komisya odmówi wdrożenia postępowania komasacyjnego, jeżeli pomiędzy gruntami, zgłoszonymi do komasacji znajdują się takie, które stanowią dobro gminne i których podział po myśli uchwały sejmowej (§. 8.) wcale nie albo tylko w części przeprowadzonym być może, dalej, jeżeli się okaże przy badaniu wniosku na wdrożenie postępowania komasacyjnego (§. 66), że dla obszaru, który ma pozostać wspólnym, nie można znaleźć w innem położeniu odpowiedniej części gruntu mającej się przyznać w zamian, a wyznaczenie ekwiwalentu w tem samym położeniu uczyniłoby niemożliwym ułożenie planu komasacyjnego pod względem gospodarczym korzystnego.

§. 67.

Jeżeli się okaże, że prowokację wniosła mniejsza niż oznaczona w §. 65. l. 1. i 2. liczba właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego, względnie, że czysty dochód katastralny z gruntów wnioskodawców nie dosięga wysokości w §. 65. l. 1. oznaczonej, wówczas obowiązuje ta prowokacja wnioskodawców, jeszcze przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia prowokacji, a to na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych wymagana liczba, względnie wymagana wysokość czystego dochodu katastralnego została osiągnięta.

§. 80.

Przeciwko datom wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania a odnoszącym się do powierzchni lub do ocenienia wartości gruntu lub części tegoż jako też przeciwko innym datom rejestru stanu posiadania mogą interesowani w komasacji tak co do własnych jak i cudzych gruntów lub części tychże wnosić zarzuty u komisarza miejscowego. W razie ustnego zgłoszenia należy spisać protokół.

Termin do wniesienia kończy się ósmego dnia po upływie terminu do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, dla tych jednak uczestników, którym ma się doręczyć wyciąg z rejestru stanu posiadania, w każdym razie nie przed upływem dni 14, licząc od dnia tegoż doręczenia.

Komisarz miejscowy rozstrzygnie o słuszności wniesionych zarzutów, w razie potrzeby po przesłuchaniu właściwych znawców.

Rozstrzygnięcie komisarza miejscowego należy podać do wiadomości w mowie będącym uczestnikiem albo w drodze pisemnej lub ustnie przy spisaniu protokołu.

Przeciwko rozstrzygnięciu komisarza miejscowego można się odwołać do krajowej Komisji, która odwołanie załatwi ostatecznie.

Termin do odwołania wynosi dni 14, a rozpoczyna się od tego dnia, który następuje bezpośrednio po dniu podania do wiadomości rozstrzygnięcia komisarza miejscowego.

Jeżeli prawomocnem orzeczeniem zarządzone zostały jakie zmiany planu bonitacyjnego lub rejestru stanu posiadania, należy je z możliwym pospiechem przeprowadzić w dotyczących elaboratach, jakoteż w wyciągach z rejestru stanu posiadania, doręczonych uczestnikom.

Zarzuty przeciwko oszacowaniu gruntów w stadium wyłożenia planu mogą wносить uczestnicy tylko według postanowień §. 95. ust. 3.

§. 82.

Potrzebne przy przeprowadzeniu komasacji przestrzenie na założenie dróg, rowów i innych wspólnych urządzeń, względnie wartości tychże, należy w braku innej umowy stracić przedewszystkiem od przestrzeni i wartości gruntów, włączonych do komasacji. Natomiast przestrzenie i wartości urządzeń tego rodzaju mających na przyszłość odpaść, doliczyć należy do gruntów, włączonych do komasacji względnie do wartości tychże.

Ewentualna nadwyżka powierzchni zatem przypada bezpośrednim uczestnikom komasacji według stosunku powierzchni i wartości posiadłości gruntowej po komasacji włączonej, zaś ewentualny niedobór będzie pokryty w tym samym stosunku przez dotyczących bezpośrednich uczestników.

Gdyby na podstawie nowego projektu sieci drogowych okazała się konieczna potrzeba zajęcia w tym celu części gruntów, do gminy należących, to może to nastąpić za zupełnem odszkodowaniem wartości tylko na podstawie uchwały Rady gminnej i za zgodą względnie zezwoleniem autonomicznych władz nadzorczych.

Jeżeli tego rodzaju wspólne urządzenia okażą się potrzebnymi dopiero dodatkowo w takim stadium postępowania, w którym takie obliczenie brakujących powierzchni gruntowych mogłoby przyjść do skutku tylko za pomocą długotrwałej lub kosztownej zmiany przygotowawczych prac komasacyjnych, w takim razie potrzebny grunt mają odstąpić odnośni uczestnicy bezpośredni za całkowitem odszkodowaniem pieniężnem, które w braku umowy oznaczy władza.

C) Wyłożenie, wytyczenie i zatwierdzenie planu komasacyjnego.

§. 94.

Plan komasacyjny winien być w gminach, należących do obszaru komasacyjnego do publicznego przeglądu przez interesowanych przez 14 dni wyłożonym, przez komisarza miejscowego wytyczonym na miejscu i przez tegoż na żądanie interesowanych objaśnionym.

W wypadku w §. 91. przewidzianym należy jednak zarządzić wyłożenie planu komasacyjnego tylko wówczas, jeżeli zachodzi pewność, że większość wszystkich bezpośrednich uczestników komasacyi na plan się zgodziła i jeżeli czysty dochód katastralny z gruntów do tej większości należących a do komasacyi włączonych wynosi najmniej trzy piąte części czystego dochodu katastralnego z wszystkich w tym obszarze do komasacyi wciągniętych gruntów.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż wytyczenie planu komasacyjnego należy zapowiedzieć najmniej na 8 dni przedtem edyktem, który ma być ogłoszony w urzędowej gazecie krajowej i równocześnie we wszystkich gminach okręgu komasacyjnego z wezwaniem zarówno bezpośrednich jak pośrednich interesowanych, ażeby swoje zarzuty co do planu w przeciągu 20 dni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia go w gminie, zgłosili do komisarza miejscowego, albo pisemnie, albo ustnie do protokołu.

Uczestnicy mogą po wytyczeniu planu komasacyjnego z zastrzeżeniem wszelkich środków prawnych objąć ekwiwalenta w posiadanie, względnie może być takie objęcie także orzeczone przez krajową Komisję:

1. jeżeli prowizorycznego oddania ekwiwalentów żąda wymagana do prowokacyi postępowania komasacyjnego w myśl §. 65. 1. 1. i 2. kwalifikowana liczba uczestników i

2. jeżeli się podług okoliczności okazuje,

a) że wskutek dłuższej zwłoki w wykonaniu planu komasacyjnego wyniknęłyby dla uczestników, którzy żądają objęcia, znaczna szkoda a zarazem

b) że istnieje wystarczająca pewność (gwarancya), iż obejmujący w posiadanie będą w możności tym, którzy się sprzeciwiają oddaniu, wynagrodzić szkodę, jaka dla nich wyniknie z tymczasowego wykonania planu komasacyjnego.

Przeciwko takiemu zarządzeniu odwołanie jest niedopuszczalne.

§. 95.

O zarzutach wniesionych wskutek tego wezwania, orzeka Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya ministryalna.

Termin odwołania wynosi 14 dni i zaczyna się z dniem, następującym bezpośrednio po dniu doręczenia orzeczenia Komisji krajowej.

Zarzuty przeciwko oszacowaniu wartości gruntów mogą interesowani w tem stadyum postępowania wnosić tylko odnośnie do wyznaczonych im cudzych gruntów, jeżeli z okoliczności wynika, że ci interesowani nie byli w możności podczas wyłożenia planu bonitacyjnego osądzić trafności oszacowania i jeżeli odnośnie do tych gruntów nie nastąpiło jeszcze rozstrzygnięcie z powodu wyłożenia planu bonitacyjnego (§. 80.).

§. 96.

Jeżeli w terminie edyktalnym, oznaczonym w §. 94. nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw planowi komasacyjnemu,

albo jeżeli podniesionych przeciw niemu zarzutów nie uwzględniła Komisya krajowa względnie Komisya ministeryalna, należy się postarać o zatwierdzenie planu komasacyjnego.

Jeżeli natomiast wskutek podniesionych zarzutów zarządzone zmiany w planie komasacyjnym, wówczas komisarz miejscowy ma poprzednio ten plan zgodnie z orzeczeniami krajowej i ministeryalnej Komisji poprawić, następnie wytyczyć go ponownie na gruncie, jeżeli krajowa Komisya celem uwidocznienia tych zmian uzna to za konieczne i w końcu przedłożyć go do zatwierdzenia.

§. 103.

Przeciwko zatwierdzonemu przez krajową Komisję planowi komasacyjnemu nie można się ani odwołać, ani też żądać przywrócenia do poprzedniego stanu.

§. 104.

Orzeczenie Komisji krajowej wydane w myśl §. 103., którym zatwierdza się plan komasacyjny, jakoteż zarządzenia krajowej Komisji odnoszące się do wykonania zatwierdzonego planu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminach, należących do obszaru komasacyjnego i bezpośrednim uczestnikom jakoteż trzecim osobom, którym służy prawo wypowiedzenia według §. 38., każdemu z osobna doręczyć.

§. 122.

Zaliczki udzielone z kasy podręcznej komisarza miejscowego, o ile się ich nie pokryje z przewidzianej planem komasacyjnym sprzedaży przeznaczonych w tym celu gruntów, uważa się za pożyczkę udzieloną z funduszu krajowego zobowiązanym do zapłaty na zapłacenie przypadającej na nich części kosztów komasacyi, jakoteż na zapłacenie pieniężnego wyrównania, które ma być uiszczonem. Pożyczka ta, podobnie jak pożyczka udzielona z funduszu krajowego na pokrycie kosztów i odszkodowań za wspólne urządzenie gospodarze i wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków ma być zwróconą funduszowi krajowemu w pięciu równych ratach rocznych, z odsetkami cztery od sta rocznie, a to od czasu, w którym uznano postępowanie komasacyjne za ukończone (§. 110.), albo od chwili ewentualnie późniejszej, w której udzieloną została zaliczka.

Wydział krajowy może rozłożyć spłatę na większą ilość lat.

Przed podjęciem zaliczek z jakiego zakładu krajowego na pokrycie kosztów wykonania wspólnych gospodarczych urządzeń ma się komisarz miejscowy po wysłuchaniu wydziału bezpośrednich uczestników postarać o zezwolenie krajowej Komisji.

Te zaliczki będą uważane jako pożyczka udzielona z zakładu krajowego obowiązany do zapłaty na pokrycie przypadającej na nich części tychże kosztów; mają one być zwrócone zakładowi krajowemu przez bezpośrednio interesowanych właścicieli gruntów wraz z odsetkami w równych ratach rocznych, których liczba nie może mniej wynosić niż 25 lat.

§. 123.

O ile pożyczki takie w §. 122 oznaczone użyte zostają według potwierdzenia władzy na wskazane cele, ciężką wierzytelności z pożyczki na ekwiwalentach, przyznanych dłużnikowi i mają być zaspokojone bezpośrednio po podatkach i opłatach rządowych przed wierzytelnościami hipotecznymi, jeżeli jednak te grunta są obciążone zobowiązaniami na rzecz spółek wodnych w myśl §. 61. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. bezpośrednio po tychże.

Pożyczki takie pomiędzy sobą mają równe pierwszeństwo.

Takie same pierwszeństwo służy procentom od owych wierzytelności, zalegającym nie dłużej jak trzy lata.

Udzielenie takich pożyczek ma być uwidocznione w księdze gruntowej.

Artykuł II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Ustawa

z dnia którą się zmienia a względnie uzupełnia ustawę z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z r. 1900 o dzieleniu wspólnych gruntów i regulacyi odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, jak następuje:

Artykuł I.

§§. 53 i 104 ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z r. 1900 o dzieleniu wspólnych gruntów i regulacyi odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu zostają niniejszym uchylone i w ich miejsce mają obowiązywać następujące przepisy:

§. 53.

Żądaniu o podział może krajowa Komisya tylko wtenczas zadość uczynić, jeżeli przez podział staranne utrzymanie i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części nie dozna uszczerbku tudzież jeżeli zniesienie wspólności nie zaszkodzi interesowi kultury lub interesowi publicznemu.

W wypadkach, w których w celu rozstrzygnięcia żądania o podział zachodziłaby potrzeba przeprowadzenia dochodzeń połączonych z niestosunkowym nakładem czasu i kosztów co do tego, czy przez podział narażone będzie staranne utrzymanie i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części, może być zarządzonem postępowanie działowe z tem zastrzeżeniem, że ostateczne rozstrzygnięcie o żądaniu podziału wyda krajowa Komisya dopiero w stadyum postępowania, odnoszącem się do rozpraw o prawa udziałowe. (§. 76).

§. 104.

Prawa, które na gruncie podzielonym na rzecz trzecich osób są zabezpieczone, przeniesione będą na grunt przyznany tytułem wynagrodzenia bez opłaty należytości, jeżeli tylko przy przeniesieniu nie ma być wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienia majątku, lub nabycia prawa na podstawie planu podziałowego albo regulacyjnego są wolne od opłaty należności (§. 11 ustawy państwowej i art. III. ustawy z 21. kwietnia 1909 Dz. p. p. Nr. 131).

Artykuł II.

Ustawa z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z roku 1900 o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu zostaje uzupełnioną następującymi postanowieniami:

§. 1.

Przy regulacjach, odnoszących się do wspólnych pastwisk (wspólnych połonin) mogą być przyjęte do planu regulacyjnego w szczególności następujące postanowienia:

1. o ochronie gruntu;
2. o ulepszeniu pastwiska (nawodnienie i odwodnienie, oczyszczenie z żwiru i kamieni, zapobieganie niszczeniu, tępienie chwastów, przechowywanie i użycie nawozu);
3. zmierzające do lepszego zagospodarowania (zakładanie dróg i przegonów, poidel naturalnych i sztucznych, szalásów i stajen, ogrodzeń, urządzenia do odosobnienia chorego bydła i t. p.);
4. o zabezpieczeniu od usuwisk i od staczania się kamieni;
5. o utrzymywaniu i ochronie lasu na hali (połoninie) jakoteż stanowisk zacienionych;
6. o popieraniu własnego zarządu, szczególnie spółkowego zarządu własnego, ewentualnie o uregulowaniu prawa wydzierżawiania;
7. o wypędzaniu i spędzaniu trzód, o zmianie miejsc paszenia i o strzeżeniu bydła;
8. o ograniczeniach w pasaniu owiec, kóz, świń i gęsi.

§. 2.

Do wspólnych urządzeń i odpowiednich ulepszeń, mających się wykonać na podstawie postępowania regulacyjnego (§. 8. ustawy z 9. grudnia 1899 Nr. 20 Dz. u. kr. z roku 1900) jakoteż do utrzymania tychże mają się uczestnicy przyczyniać w stosunku swoich praw udziałowych (§. 76.).

Koszta tych robót, które spółność gospodarza ma przeprowadzić dla wytworzenia wspólnych urządzeń i ulepszeń jakoteż dla ich utrzymania mogą być rozłożone na uczestników w stosunku do ich praw udziałowych. Urosłe stąd a niepokryte koszta mają być również ściągane od uczestników w drodze repartycyi.

Jeżeli świadczeń nie uiszczono lub uiszczono je w niedostatecznej mierze, uprawnionym jest zarząd spółności a w razie gdyby się ten ociągał, komisarz miejscowy — po zakończeniu zaś postępowania regulacyjnego polityczna władza powiatowa zarządzić wykonanie potrzebnych robót na koszt ociągających się.

Jeżeli wykonanie robót zarządził komisarz miejscowy, może się w celu ściągnięcia zaległych datków w drodze politycznej egzekucyi odnieść do właściwej politycznej władzy powiatowej.

Zaległe datki ciążą na odnośnej wspólnej posiadłości i mają być zaspokojone przed wierzytelnościami hipotecznymi, bezpośrednio po rządowych podatkach i daninach; jeżeli jednak na posiadłości ciążą spółkowe zobowiązania po myśli §. 61. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38, Dz. u. kr., bezpośrednio po nich.

§. 3.

Polityczne władze mają w ogólności czuwać nad gospodarką wspólności gospodarczych w obrębie swych powiatów, w szczególności mają one obowiązek pilnować przestrzegania planów regulacyjnych jakoteż nadzorować wykonane wspólne urządzenia i ulepszenia.

Celem spełnienia tych zadań mają się władze polityczne posługiwać podległymi im organami. Obowiązek nadzoru przekazany niniejszem władzom politycznym nie może w niczem naruszać prawa nadzoru, przysługującego władzom autonomicznym.

§. 4.

Zmiany planu regulacyjnego i statutu podlegają zatwierdzeniu politycznej władzy powiatowej.

§. 5.

Na wniosek organu nadzorczego może polityczna władza powiatowa zażądać od wspólności powzięcia uchwały na wykonanie niezbędnych ulepszeń, jakoteż na usunięcie braków w zakulturowaniu i w zagospodarowaniu wspólnych gruntów, o ile ulepszenia te mają na celu zabezpieczenie gruntu i wykonanie koniecznych dla prowadzenia gospodarstwa urządzeń.

W razie zgody należy dopilnować wykonania uchwały; w przeciwnym razie ma polityczna władza krajowa po wysłuchaniu uczestników i fachowych organów orzec o koniecznej potrzebie wykonania ulepszeń, względnie o koniecznej potrzebie uchylecia braków. W celu przeprowadzenia potrzebnych robót mają zastosowanie przepisy §. 2. niniejszej ustawy.

§. 6.

Wszystkie na podstawie poprzednich dwóch paragrafów prawomocnie postanowione zmiany i uzupełnienia postanowień planu regulacyjnego i statutu ma polityczna władza powiatowa uwidocznić w dodatku do tych dokumentów.

§. 7.

Połączone z daną posiadłością uczestnictwo w wspólności agrarnej (§. 1. lit. b. ust. z 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 20. z r. 1900) nie może być w zasadzie od tej posiadłości ważnie oddzielone.

§. 8.

Na prośbę strony ma polityczna władza powiatowa zezwolić na oddzielenie, jeżeli i o ile połączone z uczestnictwem prawo użytkowania przewyższa zwyczajną potrzebę uprawnionej posiadłości i jeżeli dalej odstąpić się mające prawo udziałowe ma być połączone z prawem udziałowym innego uczestnika spółności. Zezwolenia należy odmówić, gdyby przez oddzielenie nastąpić miało szkodliwe dla gospodarczego celu spółności rozdrobienie praw udziałowych.

Jeżeli rozchodzi się o grunta, stanowiące dobro gminne, podlegające wspólnemu użytkowaniu podług §. 68. ust. gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. w brzmieniu określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 58. Dz. u. kr., §. 74 ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr. w brzmieniu, określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 60. Dz. u. kr. i §. 69. ustawy z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. w brzmieniu, określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 59. Dz. u. kr. załatwienie wniosku stron na podstawie przepisów ustępu pierwszego niniejszego paragrafu należeć będzie podług przepisów powołanych ustaw gminnych do kompetencji rady gminnej, a w razie odwołania do kompetencji wyższych władz autonomicznych.

Podczas trwania postępowania regulacyjnego udziela wspomnianego w ustępie 1. i 2. zezwolenia miejscowy komisarz agrarny.

§. 9.

Ważność praw nabytych przed wejściem w życie niniejszej ustawy na poszczególnych udziałach spółności, nie będzie naruszoną.

§. 10.

Powyższe postanowienia mają zastosowanie także do uczestnictwa w tych spółnościach, które powstały odnośnie do gruntów, ogółowi uprawnionych do służebności w wykonaniu ces. patentu z 5. lipca 1853 Dz. p. p. Nr. 130. odstąpionych.

Posiadłości, którym służy uczestnictwo w spółności agrarnej w myśl niniejszej ustawy (§§. 7. i 8.), mają być wyraźnie oznaczone w księdze gruntowej na podstawie ostatecznego orzeczenia władz politycznych.

Postępowanie w tym kierunku zostanie uregulowaniem w drodze rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem rolnictwa.

§. 11.

Do całkowitej lub częściowej sprzedaży i do obciążenia wspólnych lasów, pastwisk i połonin, o ile te grunta nie stanowią dobra gminnego, potrzebnem jest przyzwolenie politycznej władzy powiatowej w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Przyzwolenia należy wówczas odmówić, jeżeli przez zamierzoną sprzedaż lub obciążenie zostałby interes gospodarczy uprawnionych posiadłości na szkodę narażonym lub gdyby przeciw temu ogólne interesy kultury krajowej przemawiały.

Art. III.

Od czasu wejścia w życie niniejszej ustawy mogą być grunta, podpadające pod postanowienia ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 20. z r. 1900, poddane podziałowi i regulacyi tylko na podstawie powołanej jako też niniejszej ustawy.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.
